

До питання реалізації заходів плану управління річковими суббасейнами Пруту і Сірету та спроможності територіальних громад (на прикладі української частини суббасейну Сірету)

Мирослав ЗАЯЧУК^{1*} <https://orcid.org/0000-0003-3236-7184>

УДК 556.53(282.247.247:477.8):556.18

Микола ПАСІЧНИК^{1**} <https://orcid.org/0000-0001-9378-6302>

Оксана ЗАЯЧУК^{2***} <https://orcid.org/0009-0000-1866-6204>

АНАЛІТИЧНА СТАТТЯ

¹Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, кафедра географії України та регіоналістики

²Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, кафедра географії та менеджменту туризму

Листування – *m.zayachuk@chnu.edu.ua; **m.pasichnyk@chnu.edu.ua; ***o.zayachuk@chnu.edu.ua

Ключові слова: План управління річковим басейном; суббасейн Сірету; спроможність територіальних громад; інструменти менеджменту територій, регіональний розвиток, стратегія сталого розвитку.

Анотація: На сьогодні постійно зростає антропогенний вплив на природне середовище. Одним із шляхів його мінімізації є менеджмент території за басейновим підходом. Саме за річковими басейнами здійснюється оцінка водоресурсного потенціалу, визначаються середні та екстремальні (паводкові, повеневі, меженні) значення різноманітних гідрологічних характеристик, їх розподіл у просторі і часі, прогнози моделі тощо. Отже, басейн річки є найбільш обґрунтованою просторовою одиницею, а басейновий підхід має бути в основі прийняття відповідних управлінських рішень.

Дослідження має на меті аналіз можливостей територіальних громад щодо реалізації заходів Плану управління річковим басейном на прикладі української частини суббасейну Сірету.

Територія суббасейну р. Сірет чітко (в кордонах України) означена вододілом, має площу водозбору 1700 км², тут розташовано близько 60 населених пунктів з 12 територіальних громад двох адміністративних районів.

План управління суббасейнів Пруту і Сірету 2025–2030 роки є складовою частиною Плану управління річковим басейном Дунаю і передбачає 167 заходів з них 87 % (146 заходів) орієнтовані на будівництво чи реконструкцію КОС (каналізаційно очисних споруд) або КМ (каналізаційних мереж) на орієнтовну загальну вартість заходів 7 099 млн. грн. (177,5 млн. євро) з очікуваним впливом на 1 045 млн. осіб.

Планом управління передбачено конкретні чітко локалізовані заходи в суббасейні Сірету, серед яких найбільш значимі – будівництво КОС, відновлення вільної течії, встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг, дослідження та здійснення інвентаризації болотних угідь, відновлення річки Сторожинець,

вивчення актуального стану поширення інвазійних видів риб та боротьба з ними, моніторинг пониження положення русел річок, просвітницька діяльність.

Порівняльно-географічний аналіз інтегрального показника ефективності територіальних громад у межах української частини суббасейну Сірету, з-поміж інших громад Чернівецької області, дозволяє зробити висновок про те, що більшість громад суббасейну належать до групи з найнижчими показниками. Хорологічний аналіз засвідчує, що в суббасейні річки Сірет немає жодної громади з високим показником, за винятком Вижницької міської громади та Глибоцької громади які розташовані в нижній частині ТОП-10, дещо вище середнього по області – Терблеченська, Сторожинецька та Берегометська громади. Решта (8 громад) займають найнижчі рейтингові позиції, здебільшого 40–52 місце.

Аналіз спроможності територіальних громад в межах суббасейну Сірету практично засвідчує їх неспроможність здійснити більшість заходів Плану управління річковим суббасейном в межах своїх бюджетних можливостей.

Підвищення рівня спроможності територіальних громад в короткостроковій перспективі можливе за рахунок мобілізації внутрішніх ресурсів. Окрім раціонального використання земель територіальної громади, має місце й максимальне отримання з тотальним контролем податкових та неподаткових надходжень до місцевих бюджетів у всіх територіальних громадах суббасейну Сірету.

Підвищення рівня спроможності територіальних громад у середньостроковій перспективі можливе за рахунок розробки та впровадження в дію стратегічних документів, інвестиційних та регіональних проєктів. Це стосується всіх громад в частині регіональних проєктів, реалізації стратегій розвитку, та 9 громад в розробці інвестиційних паспортів. Це стане передумовою залучення інвестицій, грантових та інших коштів. Отже, реалізація заходів Плану управління річковим суббасейном Сірету потребуватиме фінансової підтримки з обласних та державних програм.

1. ВСТУП

В умовах зростаючого різновекторного антропогенного впливу на природне середовище з-поміж шляхів його мінімізації розглядається менеджмент території за басейновим підходом. Басейнові системи Дніпра, Дністра, Пд. Бугу, Дунаю та інших річок об'єктивно не співпадають своїми межами з адміністративними межами чи державними кордонами. В результаті в окремих випадках ми маємо співпадіння вододілів з адміністративними межами, що є більш зручним з позицій інструментів менеджменту територій, ніж коли адміністративна межа проведена по руслу річки.

Необхідність застосування басейнового підходу, з метою раціоналізації природокористування, обґрунтовують ще з 1980-х років. Адже провідна роль у перерозподілі речовини й енергії в басейновій системі належить водному чиннику, який відображає взаємодію всіх її компонентів і швидко реагує на зміни в басейні річки. Саме за річковими басейнами здійснюється оцінка водоресурсного потенціалу, визначаються середні та екстремальні (паводкові, повеневі, меженні) значення різноманітних гідрологічних характеристик, їх розподіл у просторі і часі, прогнознi моделі тощо. Отже, басейн річки є найбільш обґрунтованою просторовою одиницею, а басейновий підхід має бути в основі прийняття відповідних управлінських рішень.

Дослідження має на меті аналіз можливостей (спроможностей) територіальних громад щодо реалізації заходів Плану управління річковим басейном на прикладі української частини суббасейну Сірету.

2. МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналіз можливостей реалізації плану управління річковими басейнами Сірету здійснено з застосуванням комплексу методів дослідження – картографічного, хорологічного,

М. Заячук, М. Пасічник, О. Заячук.

До питання реалізації заходів плану управління річковими суббасейнами Пруту і Сірету та спроможності територіальних громад (на прикладі української частини суббасейну Сірету)

балансового, статистичного, порівняльно-географічного. Картографічний метод використано при виділенні території української частини суббасейну Сірету, яка в подальшому піддана хорологічному та порівняльно-географічному аналізу в розрізі територіальних громад (площі, чисельність населених пунктів та кількість населення тощо). Статистичний та балансові методи застосовано при оцінюванні показників спроможності територіальних громад. Використано показники кількості населених пунктів та чисельності населення в них, кількості та орієнтовних обсягів фінансування заходів передбачених Планом управління суббасейном з одного боку, а також показники спроможності територіальних громад, з-поміж яких податкові надходження, збори та платежі.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Територія суббасейну р. Сірет чітко (в кордонах України) означена вододілом, має площу водозбору 2 070 км², тут розташовано близько 60 населених пунктів. Водночас, соціально-економічний розвиток територій (населених пунктів, територіальних громад), залежить від управлінських рішень прийнятих органами місцевого самоврядування в межах одиниць адміністративно-територіального устрою. Територія суббасейну Сірету переважно співпадає з південною частиною Чернівецького та невеликою крайньою північно-східною частиною Вижницького адміністративного району. А саме в межах суббасейну повністю розташовані Берегометська, Кам'янецька, Красноільська, Петровецька, Сучевенська, Тарашанська, Терблечанська, Чудейська громади (загалом 8) і частково Вижницька, Глибоцька, Кам'янська та Сторожинецька громади. В останніх можуть виникати певні суперечності щодо пріоритетів фінансування заходів, наприклад у Вижницькій міській громаді – території суббасейну Пруту та/або суббасейну Сірету.

Однією із засадничих загальнодержавних візій є Стратегія сталого розвитку України до 2030 р. Зауважимо на Стратегічних цілях 5 і 6 зазначених у Стратегії. Стратегічна ціль 5 – Забезпечення переходу до моделей збалансованого споживання і виробництва, збалансованого управління природними ресурсами та зміцнення заходів реагування на зміни клімату. Що передбачає досягнення Операційної цілі 5.2 – Забезпечити інтегроване управління водними ресурсами і доступ для всіх. Де 15 основних завдань, в тому числі до 2020 р., забезпечити впровадження системи інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом, розроблення та виконання планів управління річковим басейном. Стратегічна ціль №6 спрямована на збереження наземних і морських екосистем та сприяння збалансованому використанню їхніх ресурсів. Розпорядженням КМУ «Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні» визначено індикатори виконання завдань (*таблиця 1*).

Стратегія розвитку водної політики України на 2020–2050 р. з досягнення Цілі № 1. Забезпечення рівного доступу до безпечної води і належної санітарії та зменшення ризиків для здоров'я людини пов'язаних з відсутністю належного доступу до безпечної води та санітарії ставить завдання: - сприяння розробці місцевими громадами (з урахуванням фінансової стійкості, кількості та густоти населення, наявних видів економічної діяльності, тощо) перспективних планів, щодо – побудови централізованих систем водовідведення й очищення стічних вод або – відмови від побудови централізованих систем натомість розвитку групових чи індивідуальних моделей водовідведення та очищення стічних вод (септиків). Також звернемо увагу на Ціль № 3 – Забезпечення водоефективності та необхідної кількості водних ресурсів належної якості для відновлення й оздоровлення водних систем і досягнення стійкого забору й подачі прісної води для потреб населення та соціально-економічного розвитку.

В Законі України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження інтегрованих підходів в управлінні водними ресурсами за басейновим принципом» зазначено: «План управління річковим басейном – документ, що містить аналіз

М. Заячук, М. Пасічник, О. Заячук.

До питання реалізації заходів плану управління річковими суббасейнами Пруту і Сірету та спроможності територіальних громад (на прикладі української частини суббасейну Сірету)

стану та комплекс заходів для досягнення цілей, визначених для кожного району річкового басейну у встановлені строки». Плани управління річковими басейнами затверджуються Кабінетом Міністрів України і містять такі основні елементи:

- загальна характеристика поверхневих та підземних вод району річкового басейну;
- визначення основних антропогенних впливів на кількісний та якісний стан поверхневих і підземних вод;
- визначення зон (територій), які підлягають охороні, та їх картування;
- картування мереж моніторингу, результатів програм моніторингу, що виконуються для поверхневих вод (екологічний і хімічний), підземних вод (хімічний, кількісний), зон (територій), які підлягають охороні;
- перелік цілей для поверхневих вод, підземних вод і зон (територій), які підлягають охороні, та строки їх досягнення;
- економічний аналіз водокористування;
- огляд виконання програм або заходів, включаючи шляхи досягнення визначених цілей;
- повний перелік програм (планів) для району річкового басейну чи суббасейну, їх зміст та проблеми, які передбачено вирішити та регламентуючі позиції (Кабінет Міністрів України ... 2024).

Таблиця 1. Завдання та індикатори Сталого розвитку

(Global Compact Network Ukraine 2024; Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України ... 2015)

Ціль	Завдання	Індикатори
Ціль № 6: чиста вода та належні санітарні умови	1. Забезпечення доступу населення до послуг з централізованого питного водопостачання належної якості	1. Питна вода, яка відповідає державним санітарним нормам і правилам за типами показників, відсотків нестандартних проб для мікробіологічних, санітарно-хімічних, радіаційних показників (міські водопроводи сільські водопроводи, нецентралізоване водопостачання);
		2. частка населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, відсотків (міське населення, сільське населення);
		3. частка зношених водопровідних мереж у загальній протяжності водопровідних мереж, відсотків;
		4. структура споживання питної води серед населення за способами постачання, відсотків (централізоване водопостачання, нецентралізоване водопостачання).
	2. Забезпечення доступу населення до сучасних систем водовідведення	1. Частка населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, відсотків (міське/сільське населення);
		2. частка зношених мереж водовідведення у загальній протяжності мереж водовідведення, відсотків.
	3. Забезпечення покращення якості води водних об'єктів шляхом зменшення обсягів скидання неочищених стічних вод	1. Обсяги скидів забруднених стічних вод у водні об'єкти, млн. куб. метрів;
		2. частка скидів забруднених стічних вод у водні об'єкти в з в зальному обсязі скидів, відсотків;
		3. частка масивів поверхневих вод з «добрим» екологічним та хімічним станом, відсотків.
	Завдання 4. Забезпечення сталого водокористування	1.Водоемність валового внутрішнього продукту, куб. метрів використаної води на 1 000 грн валового внутрішнього продукту (у фактичних цінах);
		2. поточна водоемність валового внутрішнього продукту порівняно з 2015 роком, відсотків.
	Завдання 5. Забезпечення впровадження інтегрованого управління водними ресурсами	1. Кількість річкових басейнів, для яких затверджено плани управління, одиниць;
		2. частка транскордонних басейнів річок, щодо яких укладено угоди про спільне управління водними ресурсами, відсотків.

План управління суббасейнів Пруту і Сирету 2025–2030 роки є складовою частиною Плану управління річковим басейном Дунаю і передбачає 167 заходів з них 87 % (146 заходів) орієнтовані на будівництво чи реконструкцію каналізаційно очисних споруд (КОС) або каналізаційних мереж (КМ) на орієнтовну загальну вартість заходів 7 099 млн. грн. (177,5 млн. євро) з очікуваним впливом на 1,045 млн. осіб (Державне водне агентство водних

М. Заячук, М. Пасічник, О. Заячук.

До питання реалізації заходів плану управління річковими суббасейнами Пруту і Сирету та спроможності територіальних громад (на прикладі української частини суббасейну Сирету)

ресурсів України 2024). Зазначимо, що 16 із запланованих заходів є транскордонними (11 – Молдова; 5 – Румунія). По суббасейну Сірету це, перш за все, реконструкція (будівництво КОС та КМ в Сторожинці, Ропчі, Черепківцях, Петричанці, Турятці (транскордоння з Румунією). В межах суббасейнів Пруту і Сірету передбачено два додаткові заходи:

- проведення інформаційно-просвітницької роботи щодо охорони, збереження та відтворення водних ресурсів у ТГ;
- інвентаризація, відновлення спостережних свердловин та проведення моніторингу підземних вод у суббасейнах Пруту та Сірету.

Планом управління передбачено конкретні чітко локалізовані заходи в суббасейні Сірету, серед яких найбільш значимі – будівництво КОС (перш за все міста Сторожинець), відновлення вільної течії, встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг, дослідження та здійснення інвентаризації болотних угідь, відновлення річки Сторожинець, вивчення актуального стану поширення інвазійних видів риб та боротьба з ними, моніторинг пониження положення русел річок, просвітницька діяльність (таблиця 2).

Таблиця 2. Перелік запланованих заходів в суббасейні р. Сірет
(Басейнове управління водних ресурсів річок Прут та Сірет 2024)

№	ТГ	Населений пункт	Захід	Вплив на тис. осіб
1.	Берегометська	с. Мигове	будівництво КОС та мереж водовідведення	3,7
		смт. Берегомет	—	7,7
		с. Лукавці	—	2,6
2.	Красноільська	с. Красноільськ	—	10,5
3.	Петровецька	с. Верхні Петрівці	—	7,8
4.	Сучевенська	с. Петричанка	—	3,0
		с. Купка	—	4,4
5.	Тарашанська	с. Станівці	—	5,1
		с. Турятка	—	2,4
6.	Чудейська	с. Буденець	—	2,7
		с. Їжівці	—	6,1
		с. Чудей	—	6,2
7.	Вижницька міська	с. Багна	—	8,49
8.	Глибоцька	с. Черепківці	—	2,1
		с. Опришени	—	2,4
9.	Сторожинецька міська	м. Сторожинець	будівництво КОС	10,0
		с. Давидівка	будівництво КОС та мереж водовідведення	8,8
		с. Ропча	—	3,4
		с. Стара Жадова	—	2,4
		с. Панка	—	2,5
10.	Великокучурівська	0	0	0
11.	Кам'янська	0	0	0

Реалізація вищезазначених операційних цілей та завдань Стратегічних документів, заходів Плану управління річковим басейном, окрім можливостей державного бюджету в тому числі цільових програм, значною мірою залежить від спроможності територіальних громад.

Спроможною територіальною громадою є така громада, в якій місцеві джерела наповнення бюджету, інфраструктурні та кадрові ресурси є достатніми для вирішення її органами місцевого самоврядування питань місцевого значення, передбачених законодавством, в інтересах жителів громади. Окрім того, досить часто, фінансовий ресурс є визначальним чинником успішної грантової діяльності.

Територіальні громади наділені можливостями мобілізації внутрішніх ресурсів. За Бюджетним кодексом вони отримують податкові та неподаткові надходження в місцевий

М. Заячук, М. Пасічник, О. Заячук.

До питання реалізації заходів плану управління річковими суббасейнами Пруту і Сірету та спроможності територіальних громад (на прикладі української частини суббасейну Сірету)

бюджет з податків: податок на доходи фізичних осіб (0–60 %), екологічний податок (25 %), акцизний податок з реалізації підакцизних товарів (5 %), єдиний податок (100 %), податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності (100 %), податок на майно (нерухомість, земля, транспорт – 100 %). Бюджет громад також наповнюється зборами та платежами – державне мито, плата за надання адміністративних послуг, адміністративні штрафи та штрафні санкції, туристичний збір, плата за ліцензії та сертифікати на певні види господарської діяльності, надходження від орендної плати за користування майновим комплексом, рентні плати за користування надрами, орендна плата за водні об'єкти, плата за розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів, 50 % грошових стягнень за шкоду заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього середовища, 55 % коштів від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення та інші. В бюджет громад також спрямовуються інші доходи – власні надходження бюджетних установ, цільові та добровільні внески підприємств, установ, організацій, громадян до місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища, надходження в рамках допомоги і грантів, кошти пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту, кошти від відчуження комунального майна та інші.

Проаналізуємо наскільки територіальні громади суббасену р. Сірет спроможні реалізовувати зазначені вище завдання. В межах суббасейну найбільшими за населенням є Сторожинецька, Берегометська, Вижицька та Глибоцька. Найменшими (менше 8 тис. осіб) – Теремблчанська, Тарашанська, Сучевенська (Децентралізація в Україні 2024). Із врахуванням рельєфу, лісистості та іншого найменш густозаселені території Красноільської, Сучевенської та Сторожинецької громад, найгустіше заселені – Глибоцька та Великокучурівська громади (рис. 1).

Рис 1. Суббасейн річки Сірет. Населення

Достатньо репрезентативним показником спроможності територіальних громад є так званий «інтегральний показник ефективності територіальних громад», що синтезує узагальнені показники фінансової самодостатності та дотаційності бюджетів територіальних громад. Хорологічний аналіз цих показників дозволяє здійснювати Чернівецькій ОВА рейтингування та типізацію територіальних громад Чернівецької області.

Порівняльно-географічний аналіз інтегрального показника ефективності територіальних громад у межах української частини суббасейну Сірету, з-поміж інших громад Чернівецької області, дозволяє зробити висновок про те, що більшість громад суббасейну належать до

М. Заячук, М. Пасічник, О. Заячук.

До питання реалізації заходів плану управління річковими суббасейнами Пруту і Сірету та спроможності територіальних громад (на прикладі української частини суббасейну Сірету)

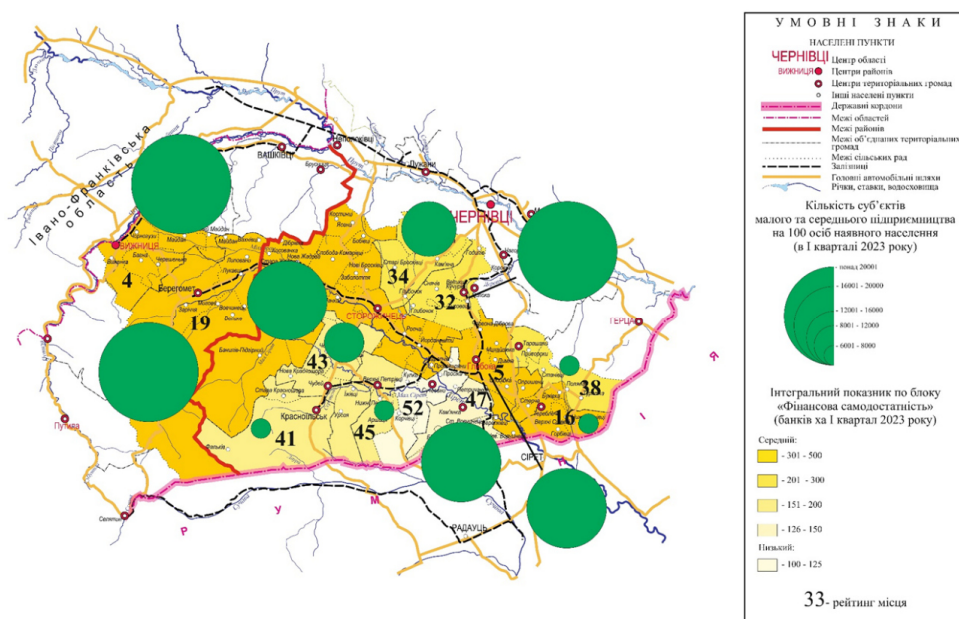

Рис 3. Суббасейн річки Сірет. Інтегральний показник по блоку «Фінансова самодостатність»

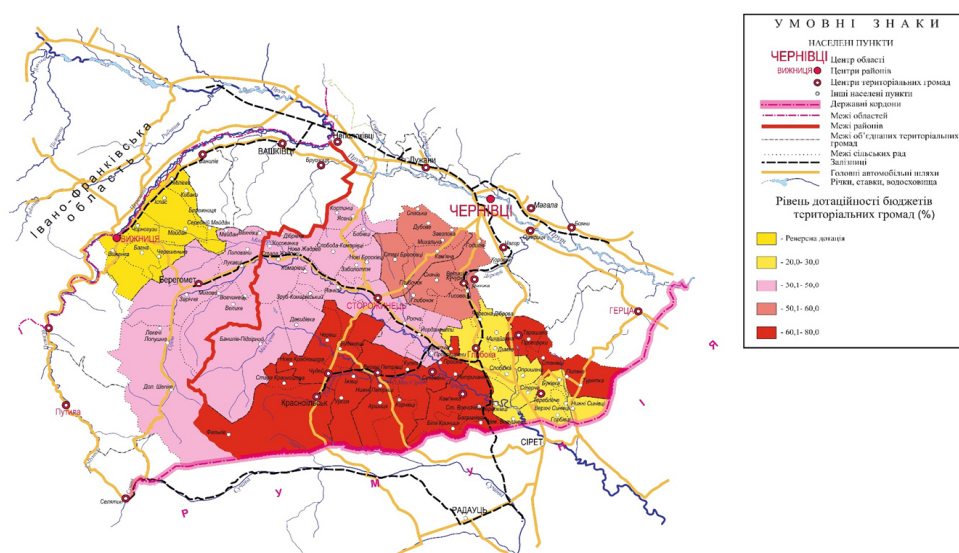

Рис 4. Суббасейн річки Сірет. Дотаційність бюджетів територіальних громад

Значна кількість територіальних громад не визначили пріоритети, візію свого розвитку, найперспективніші регіональні проєкти, планування територій та інше. Так, Петровецька, Сучевенська, Тарашанська і Тереблечанська територіальні громади не змогли сформувати Стратегії розвитку. Лише 4 громади (Берегометська, Вижицька, Сторожинецька, Сучевенська) розробили інвестиційні паспорти, і тільки 2 громади (Вижицька і Сторожинецька) є активними у поданні проєктів регіонального розвитку і т. д.

4. ВИСНОВКИ

Аналіз спроможності територіальних громад в межах суббасейну Сірету практично засвідчує їх неспроможність здійснити більшість заходів Плану управління річковим суббасейном в межах своїх бюджетних можливостей.

М. Заячук, М. Пасічник, О. Заячук.

До питання реалізації заходів плану управління річковими суббасейнами Пруту і Сірету та спроможності територіальних громад (на прикладі української частини суббасейну Сірету)

Підвищення рівня спроможності територіальних громад в короткостроковій перспективі можливе за рахунок мобілізації внутрішніх ресурсів. Окрім раціонального розпорядження землями територіальної громади, це максимальне отримання з тотальним контролем податкових та неподаткових надходжень до місцевих бюджетів. А саме – відсотків податку на доходи фізичних осіб (залежно від нормативно-законодавчої бази), екологічного податку, акцизного податку з реалізації підакцизних товарів, єдиного податку, податку на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності, податку на майно (нерухомість, земля, транспорт) та інших зборів і платежів (адміністративні послуги та штрафи, збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір, плата за ліцензії та сертифікати на певні види господарської діяльності, рентні плати за користування надрами, орендна плата за водні об'єкти, банківські депозити, відсотки від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності до розмежування земель державної і комунальної власності. Це стосується всіх територіальних громад суббасейну Сірету.

Підвищення рівня спроможності територіальних громад у середньостроковій перспективі можливе за рахунок розроблення та впровадження в дію стратегічних документів, інвестиційних та регіональних проєктів. Це стосується всіх громад в частині регіональних проєктів, реалізації стратегій розвитку, та 9 громад в розробці інвестиційних паспортів. Це стане передумовою залучення інвестицій, грантових та інших коштів.

Реалізація заходів Плану управління річковим суббасейном Сірету потребуватиме фінансової підтримки з обласних та державних програм.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. *Басейнове управління водних ресурсів річок Прут та Сірет* (2024). [*Baseinove upravlinnia vodnykh resursiv richok Prut ta Siret* (2024).] [Джерело](#)
2. *Державне водне агентство водних ресурсів України* (2024). [*Derzhavne vodne ahentstvo vodnykh resursiv Ukrainy* (2024).] [Джерело](#)
3. *Децентралізація в Україні* (2024). [*Detsentralizatsiia v Ukraini* (2024).] [Джерело](#)
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження інтеграційних підходів в управлінні водними ресурсами за басейновим принципом» (2015). [*Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vprovadzhennia intehtratsiinykh pidkhdov v upravlinni vodnymy resursamy za baseinovym pryntsypom»* (2015).] [Джерело](#)
5. Кабінет Міністрів України. Стратегія сталого розвитку (2024). [*Kabinet Ministriv Ukrainy. Stratehiia staloho rozvytku* (2024).] [Джерело](#)
6. *Global Compact Network Ukraine* (2024). [Джерело](#)

M. Zayachuk, M. Pasichnyk, O. Zayachuk

On the issue of implementation of measures of the plan of management of river subbasins of Prut and Siret and the ability of territorial communities (on the example of the Ukrainian part of subbasin Siret)

Keywords: River Basin Management Plan; Siret Subbasin; Capacity of Territorial Communities; Territorial Management Tools; Regional Development; Sustainable Development Strategy.

Abstract: Today, anthropogenic effects on the environment are constantly growing. One of the ways of minimizing it is the management of the territory in the basin approach. It is on the river basins that the water potential is evaluated, the medium and extreme (flood, freshet, low-water period) are determined by the value of various hydrological characteristics, their distribution in space and time, forecast models, etc. Therefore, the river basin is the most reasonable spatial unit, and the

М. Заячук, М. Пасічник, О. Заячук.

До питання реалізації заходів плану управління річковими суббасейнами Пруту і Сірету та спроможності територіальних громад (на прикладі української частини суббасейну Сірету)

- basin approach should be at the heart of appropriate management decisions.
- The research aims to analyze the possibilities of territorial communities to implement the measures of the plan management of the river basin on the example of the Ukrainian part of Subbasin Siret. The territory of the Subbasin River Siret is clearly (in the borders of Ukraine) marked with a watershed, has a catchment area of 1700 km², there are about 60 settlements from 12 territorial communities of two administrative districts.
- The Prut and Siret Subbasin Management Plan for the for 2025–2030 is an integral part of the Danube River Basin Management Plan and provides 167 measures of them 87 % (146 measures) focused on the construction or reconstruction of sewage treatment plants or sewage networks at the estimated total cost of 7 099 million. UAH. (177,5 million euros) with expected influence on 1, 045 million people.
- The River Basin Management Plan includes specific, clearly localized measures in the Siret Subbasin, among which the most significant are the construction of wastewater treatment facilities, restoration of free flow, establishment of water protection zones and riparian buffer strips, research and inventory of wetland areas, restoration of the Siret River, study of the current state of the spread of invasive fish species and measures to combat them, monitoring of riverbed lowering, and educational activities.
- A comparative-geographical analysis of the integral efficiency index of territorial communities within the Ukrainian part of the Siret Subbasin, compared to other communities in the Chernivtsi region, indicates that most communities in the subbasin belong to the group with the lowest performance indicators. Chronological analysis shows that there are no communities with high indicators in the Siret River Subbasin, except for the Vyzhnytsia urban community and the Hlyboka community, which are positioned in the lower part of the top 10. Slightly above the regional average are the Terebleche, Storozhynets, and Berehomet communities. The rest (8 communities) take the lowest rating positions, mostly 40–52.
- The analysis of the capacity of territorial communities within the Siret sub-basin practically demonstrates their inability to implement most of the measures of the River Subbasin Management Plan within their budget capabilities.
- Increasing the capacity of territorial communities in the short term is possible through the mobilization of internal resources. In addition to the rational use of community lands, there is a need for maximum revenue generation with strict control over tax and non-tax income in the local budgets of all territorial communities within the Siret Subbasin.
- Increasing the capacity of territorial communities in the medium term is possible through the development and implementation of strategic documents, investment, and regional projects. This applies to all communities in terms of regional projects and the implementation of development strategies, as well as to 9 communities in the development of investment passports. This will serve as a prerequisite for attracting investments, grants, and other funding sources. Therefore, the implementation of measures in the Siret River Subbasin Management Plan will require financial support from regional and state programs.